

servoiret. Man kan komme endnu videre ved at etablere tilnærmet termisk balance i reservoiret.

Forfatteren er vist lige så uenig med officielle sandsynlighedsberegninger vedrørende personrisici, som jeg er. Orakelmaskinen svarer nu engang ikke mere, end den bliver spurgt om. Den har samme intelligenskvotient som spørgeren.

Jeg har selv haft lejlighed til at besøge de fleste europæiske LNG-tankanlæg og et par amerikanske. I forhold til den teknologiske udvikling på det tidspunkt, de blev opført, er deres placering gennemgående for risikofyldt for omgivelserne. De store gasforbrug findes i storbyerne. Derfor må spidsforsyningerne af den ene eller anden art lægges i nærheden, men de er helt afgjort lagt for tæt på disse byer.

Er LNG prisen værd? spørger forfatteren.

Det vil til alle tider være vanskeligt at fastsætte, hvor stor en risiko, man må løbe i fremskridtets navn.

Da Abraham Lincoln skulle underskrive loven om bygningen af den første Pacific-bane, udtalte han: "Dette arbejde vil koste mange menneskeliv. Jeg underskriver - for nationens skyld."

Uanset sådan filosoferen må forfatteren gives det medhold, at store LNG-tankskibe og -tankfarme indebærer meget betydelige risici for omgivelserne. Den, der vil tjene på disse gigantprojekter, har også pligt til at gennemføre de relevante afstandsforsøg i Sahara med store tanke, og med udrangeret, fjernstyret LNG-tankskibe udlagt i åbent hav. Samtidigt kunne man få oplysninger om, hvor meget metanen stiger på grund af sin lethed, efterhånden som den fjerner sig fra uheldsstedet.

Det er et meget værdifuldt arbejde, Lee Davis har præsteret, og det fortjener vid påskønnelse og bred debat efterfulgt af forsøg i realistisk målestok.

N.V. Steenstrup

Hans Erik Avlund Frandsen, Jørgen Bloch-Poulsen og Morten Thing, Planøkonomi og folkefront. Omkring Socialdemokratiet og DKP i mellemkrigstiden. København: Dansk Universitets Presse, 1979, 213 s.

I serien af studier om historie og tekstvidenskab fra Roskilde Universitetscenter har de tre forfattere bidraget med en fremstilling om Socialdemokratiet og Danmarks Kommunistiske Parti i mellemkrigstiden. Det understreges indledningsvis, at bogen er et forarbejde til et større projekt om arbejderklassens og -bevægelsens historie i Danmark i mellemkrigstiden. Meget forsigtigt siges det,

servoiret. Man kan komme endnu videre ved at etablere tilnærmet termisk balance i reservoiret.

Forfatteren er vist lige så uenig med officielle sandsynlighedsberegninger vedrørende personrisici, som jeg er. Orakelmaskinen svarer nu engang ikke mere, end den bliver spurgt om. Den har samme intelligenskvotient som spørgeren.

Jeg har selv haft lejlighed til at besøge de fleste europæiske LNG-tankanlæg og et par amerikanske. I forhold til den teknologiske udvikling på det tidspunkt, de blev opført, er deres placering gennemgående for risikofyldt for omgivelserne. De store gasforbrug findes i storbyerne. Derfor må spidsforsyningerne af den ene eller anden art lægges i nærheden, men de er helt afgjort lagt for tæt på disse byer.

Er LNG prisen værd? spørger forfatteren.

Det vil til alle tider være vanskeligt at fastsætte, hvor stor en risiko, man må løbe i fremskridtets navn.

Da Abraham Lincoln skulle underskrive loven om bygningen af den første Pacific-bane, udtalte han: "Dette arbejde vil koste mange menneskeliv. Jeg underskriver - for nationens skyld."

Uanset sådan filosoferen må forfatteren gives det medhold, at store LNG-tankskibe og -tankfarme indebærer meget betydelige risici for omgivelserne. Den, der vil tjene på disse gigantprojekter, har også pligt til at gennemføre de relevante afstandsforsøg i Sahara med store tanke, og med udrangeret, fjernstyret LNG-tankskibe udlagt i åbent hav. Samtidigt kunne man få oplysninger om, hvor meget metanen stiger på grund af sin lethed, efterhånden som den fjerner sig fra uheldsstedet.

Det er et meget værdifuldt arbejde, Lee Davis har præsteret, og det fortjener vid påskønnelse og bred debat efterfulgt af forsøg i realistisk målestok.

N.V. Steenstrup

Hans Erik Avlund Frandsen, Jørgen Bloch-Poulsen og Morten Thing, Planøkonomi og folkefront. Omkring Socialdemokratiet og DKP i mellemkrigstiden. København: Dansk Universitets Presse, 1979, 213 s.

I serien af studier om historie og tekstvidenskab fra Roskilde Universitetscenter har de tre forfattere bidraget med en fremstilling om Socialdemokratiet og Danmarks Kommunistiske Parti i mellemkrigstiden. Det understreges indledningsvis, at bogen er et forarbejde til et større projekt om arbejderklassens og -bevægelsens historie i Danmark i mellemkrigstiden. Meget forsigtigt siges det,

at der hverken er tale om et færdigt arbejde eller om en systematisk fremstilling.

Bogen er opdelt i tre hovedafsnit. Det første handler om Socialdemokratiet, dets reformpolitik og dets bestræbelser på at varetage arbejdernes interesser gennem et samarbejde med borgerskabet og dets politiske partier og organisationer. Partiet karakteriseres som et borgerligt arbejderparti (p. 20), og dette illustreres ved partiets standpunkter m.h.t. arbejdsløsheds- og arbejdsanvisningslovgivningen under den første verdenskrig. Videre behandles den teoretiske baggrund for partiets reformistiske strategi og den måde, hvorpå denne strategi udmøntede sig i den konkrete politik i perioden efter den første verdenskrig. Særlig interesse vies i denne forbindelse partiets reformpolitik og dets forhold til fagbevægelsen og arbejdsmarkedslovgivningen i 30'erne. For den igangværende politologiske diskussion om korporative træk i det danske politiske system kan det måske være af interesse at nævne, at forfatterne med "korporativisme" mener "de faglige organisationers underordning under statens/parlamentet, dvs. samarbejdet mellem embedsmænd, repræsentanter for DsF og de forskellige kapitalorganisationer i de såkaldte treenighedsråd" (p. 51 min understregning). Forfatterne tager afstand fra den opfattelse, at der i mellemkrigstiden var tale om, at staten og organisationerne gjorde sig fri af parlamentet, således at der herigennem udvikledes en alternativ politisk struktur til den parlamentarisk-demokratiske.

I bogens anden del behandles Danmarks Kommunistiske Parti i perioden 1935-40. Denne periode er præget af, at partiet forsøger at lægge sin politiske linie om fra en fjendtlig holdning over for Socialdemokratiet - den såkaldte ultravenstrepolitik - til en tilnærmelse til Socialdemokratiet med henblik på etablering af en antifascistisk folkefront. Forfatterne redegør på overbevisende måde for kommunisternes vanskeligheder med at gennemføre Kominterns skiftende retningslinier i det danske samfund. Det fremhæves, at DKP stod i den vanskelige situation, at to af de væsentlige forudsætninger for en folkefrontsline manglede her i landet. Den fascistiske trussel var ikke så nærværende her som i andre lande, og Socialdemokratiet bekæmpede konsekvent enhver tanke om en enhedsfront (p. 101). Kommunisternes politik i mellemkrigstiden falder i det hele taget fra hinanden i to usammenhængende dele, ultravenstreliniens sekterisme og folkefrontsliniens opportuniste. Når de to dele ikke hænger sammen og hver for sig har så ringe succes, skyldes det ifølge forfatterne, at DKP var afhængigt af Komintern, og at dets politik ikke var et resultat af den danske arbejderklassens egen læreproces (p. 106).

I bogens tredje hovedafsnit vender man så tilbage til Socialdemokratiet og

dets front mod både fascisme og kommunisme i forbindelse med dets forsvar af det repræsentative, borgerlige demokrati. Ud fra socialdemokraternes synspunkt skyldes fascismens fremvækst og sejr i Tyskland både økonomiske forhold i forbindelse med den verdensomspændende krise og politiske forhold i forbindelse med kommunisternes ikke-demokratiske voldslinie. Socialdemokratiets antifascisme blev derfor kombineret med en skarp og ubønhørlig antikommunisme (p. 143). Forfatterne argumenterer for den opfattelse, at Socialdemokratiets praktiske politik og aktiviteterne formidlet gennem Hovedorganisationernes Informations- og Propagandaafdeling, HIPA, prioriterede det antikommunistiske arbejde frem for det antifascistiske, og at dette førte til en systematisk svækkelse af arbejderklassen og styrkelse af den borgerlige stat (p. 178).

Bogen er skrevet i et letflydende og godt sprog. Selv om den tydeligvis er skrevet på et marxistisk grundlag, anvender den ikke vanskelige eller uforståelige begreber. Dette gør, at den er let at læse og ganske fortrinlig som en indføring i de problemer, som arbejderbevægelsen stod i gennem 30'erne. Bortset fra et enkelt afsnit (afsnit 1.5.) om staten og fagbevægelsen, som efter min opfattelse skæmmes af en del postulater (se for eksempel p. 52), finder jeg fremstillingen både redelig og veldokumenteret. Forfatterne er uden tvivl godt inde i deres stof og forfalder kun sjældent til at basere beskrivelse og vurdering på ensidige kilder. En undtagelse er dog det omtalte afsnit 1.5., hvor "Arbejderen" og "Arbejdsbladet" på underlig måde ret ensidigt anvendes både som dokumentation og fortolkningsgrundlag (se for eksempel noten p. 61 og p. 88).

Hvad der vindes ved den velskrevne fremstillingsform tabes imidlertid ved en fundamental uklarhed med hensyn til bogens teoretiske grundlag. Forfatterne forholder sig kritisk både til Socialdemokratiet og DKP, idet de undertiden tilslutter sig kommunisternes kritik af Socialdemokratiet og undertiden venstreoppositionens kritik af DKP. Derimod redegør forfatterne intetsteds for deres eget teoretiske grundlag. Gennem bogen fremkommer der ikke desto mindre adskillige vurderinger og konklusioner, som støtter sig på teoretiske positioner, som langt fra kan siges at være selvindlysende eller indiskutable. Dette medfører, at vurderingerne undertiden kommer til at fremstå som noget bedrevidende. Når man kender blot en smule til den temmelig ufordragelige kamp, der foregår mellem forskelligeskoler og retninger inden for den videnskabelige marxisme og på den politiske venstrefløj, forekommer det problematisk at ville "analysere historien med henblik på at kunne opstille strategi og taktisk for en socialistisk revolution på et videnskabeligt grundlag" (p. 184), uden at sætte de historiske erfaringer ind i en velartikuleret teoretisk ramme.